

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ELM VƏ TƏHSİL NAZİRLİYİ
LƏNKƏRAN DÖVLƏT UNİVERSİTETİ

«Təsdiq edirəm»

Tədrisin təşkili və təlim
texnologiyalar üzrə prorektor
vəzifəsini icra edən:

dos.Z.I.Məmmədov
07 Fevral 2025 ci il

FƏNN SİLLABUSU

İxtisas: 050810Turizm işinin təşkili A,B(05809)Trizm bələdçiliyi(05009)

Fakultə: İqtisadiyyat və idarəetmə

Kafedra: Texnologiya və texniki elmlər

I.Fənn haqqında ümumi məlumat:

Fənnin adı: Mülki Müdafiə və tibbi biliklər

Kodu: İPF B-25,İPF-29

Tədris ili: II (2024-2025)

Tədris yükü (saat) : Audotoriya saati: 60 saat (30 saat müəhazirə,30 saat seminar)

Tədris forması: Əyani

AKTS üzrə kredit: 3

Auditoriya N:

Mühazirə saat: Üst həftə V-ci gün 4-cü saat

Seminar saat: Alt həftə V-ci gün 4-cü saat

II.Müəllim haqqında məlumat

Adı,soyadı,elmi dərəcəsi və elmi adı: b.m.Gənciyev Yadigar Fərmail

Məsləhət günləri və saati: V gün 14:00 – 16:00

E-mail ünvanı : yadigar genciyev@mail.ru

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş. Füzuli küç. 170-a

III.Əsas ədəbiyyat:

1. H.N.Ocaqov Mülki müdafiə"
2. "Mülki müdafiə Dərslik"

Əlavə ədəbiyyat

3.F.Manafov "Həyat fəaliyyəti təhlükəsizliyi"

IV.Perekvizitlər: Çağırışa qədərki hazırlıq,Kimya, Fizika

V.Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənnin tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI.Fənnin təsviri və məqsədi: Mülki Müdafiə fənnin tədrisinin insanların təhlükəsizliyinin sağlamlığın təminatında rolu böyükdür. Sülh və müharibə dövrlərinin fəvqəladə hallarda, təbii fəlakət, istehsal qəzaları nəticəsində yaranmış zədələnmə ocaqlarında xilasetmə və digər təxirəsalınmaz işlərin təşkili və keçirilməsinin əsasları, əhəlinin mühavizəsinin, habelə xalq təsərrüfatının obyektlərinin işinin sabitliyinin yüksəldilməsi üsullarının tələbələrə öyrədilməsidir

VII.Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şəranın 16 may 2024 –cü il tarixli qərarına yğn laraq

davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən lınmış həddən yxarı olduğu halda, həmin fəndən imtahana buraxılmır və onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır. VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballıq sistemdə qiymətləndirilir. Bundan 50 bal tələbə semestr ərzində, 50 bal isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bal aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminara görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şəranı 16 may 2024 –cü il qərarına yğn laraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

İmtahan билетində bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

10 bal- Tələbə keçirilmiş materialları dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.

9 bal- tələbə keçirilmiş materialları tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunu məntiqi tam açə bilir.

8 bal- tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir

7 bal- tələbə keçirilmiş materialı başa düşür lakin, nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir.

6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.

5 bal- tələbənin cavabında çatışmamazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.

4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir.

3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var lakin fikrini əsaslandırə bilmir.

1-2 bal – tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.

0 bal- Cavab yoxdur

Tələbənin imtahanda topladığı bal 17 baldan az olmamalıdır. Əks halda tələbənin imtahan göstəriciləri smestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur. Smestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə :

A) 91-100 bal – Əla

B) 81-90 bal- çox yaxşı

C) 71-80 bal-yaxşı

Ç) 61- 70 bal-kafi

E) 51-60 bal qənaətbəxş,

F) 51 baldan aşağı qeyri-kafi

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda onun haqqında əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir göröləcək.

X . Təqvim mövzu plan: Mühazirə -15 saat, Seminar – 15 saat. Cəmi-30

N	Mövzular, görölən tədbirlər	Mühazirə Saat	Seminar Saat	Tarix
	I Kollektivium mövzuları			
1	Mülki müdafiənin yaranma tarixi , vəzifələri, məqsədi, təşkili və ona rəhbərlik Plan: 1. Mülki müdafiənin yaranma tarixi 2. Mülki müdafiənin vəzifələri 3. Mülki müdafiənin təşkili prinsipləri və ona rəhbərlik Mənbə: səh 12-40	2	2	
2	Fövqəladə hallar və onların təsnifatı Plan: 1. Sülh mənşəli fəvqəladə hallar 2. Müharibə mənşəli fəvqəladə hallar 3. Fəvqəladə halların miqyasına görə növləri 4. Təbii xarakterli fəvqəladə hallar 5. Texnogen xarakterli fəvqəladə hallar	2	2	

Sosial- siyasi ekoloji xarakterli fəvqəladə hallar
Mənbə: səh 1-10

Kütləvi qırğın silahları
Plan:
1.Kütləvi qırğın silahların növləri
2.Nüvə silahının zədələyici amilləri və nüvə zədələnmə ocağı
3.Kimyəvi silahın zədələyici təsiri və ən vacib xüsusiyyətləri
4.Zəhərleyici maddələrin toksikoloji cədvəli.
5.Bioloji silahın əsas xüsusiyyətləri
6.Bioloji zədələnmə ocağının nəticələrinin aradan qaldırılması. Observasiya və karantin.
Mənbə: Səh 67-89

II Kollektivium mövzuları

4 Əhalinin mühafizəsinin əsas prinsipləri
Plan:
1.Mühafizənin əsas prinsipləri
2.Fəvqəladə hadisənin nəticələrini aradan qaldırmaqdan ötrü istinad olunan prinsiplər
3.Qəza-xilasetmə və digər təxirəsalınmaz işlər
4.Xilasetmə zamanı görülən işlər və görülən işlər zamanı təhlükəsizlik qaydaları
Mənbə: Səh 186-222

5 Kollektiv mühafizə qurğuları və istifadə qaydaları
Plan:
1.Kollektiv mühafizə qurğuların təyinatı
2.Sığınacaqların konstruksiyası
3.Radiasiya ı daldalanacaqların konstruksiyası
4.Sadə daldalanacaqların konstruksiyası
Mənbə: Səh 230-241

III Kollektivium mövzuları

6 Fərdi mühafizə vasitələri və əhalinin köçürülməsi
Plan:
1.Fərdi mühafizə vasitələrin növləri
2.Tənəffüs üzvlərin mühafizə vasitələri
3.Əleyqazın növləri
4.Respirator və ən sadə mühafizə vasitələrin növləri
5.Dəri səthinin mühafizə vasitələri
6.Köçürmə tədbirləri və köçürmənin mahiyyəti
7.Köçürmənin planlaşdırılması və təşkili
8.Köçürmənin üsulları
Mənbə: Səh 101-113

7 Mülki müdafiə qüvvələrin təyinatı və mülki müdafiə dəstələrin fəaliyyəti
Plan:
1.Mülki müdafiə qüvvələrin təyinatı
2.Mülki müdafiə dəstələrin növləri
3.Hərbiləşdirilməmiş dəstələrin yaradılması
4.Mülki müdafiə dəstələrin fəaliyyəti
5.Mülki müdafiə xidmət növləri
Mənbə: Səh 208-225

8	Fövqəladə hallar zamanı ilk tibbi yardım Plan: 1. İlk tibbi yardımın növləri 2. Qanaxmalar zamanı ilk tibbi yardım 3. Yara və yanıq zamanı ilk tibbi yardım 4. Sınıq, çıxma və əzilmə zamanı ilk tibbi yardım 5. Zəhərlənmələr zamanı ilk tibbi yardım 6. Boğulma zamanı ilk tibbi yardım 7. Fərdi tibbi mühafizə vasitələrin növləri 8. Fərdi tibbi paketin istifadə qaydaları 9. İlk tibbi dəsti (aptekçə) Mənbə: Səh 268-295	2	2	
9.	Zəhərlənmənin nəticələrini aradan qaldırılması. Plan: 1. Zəhərlənmələrin növləri. 2. Dezaktivizasiya aparılması qaydaları. 3. Deqazasiya aparılması qaydaları. 4. Dezinfeksiya aparılması qaydaları. 5. Əhəlinin sanitar təmizlənməsi. Mənbə: 295- 305	2	2	
10.	Tibbi biliklərin əsasları fənnin insan həyatında rolu və vəzifələri. Plan: 1. Tibbin və səhiyyənin inkişaf tarixi. 2. Azərbaycanda tibbin və səhiyyənin tarixi. Mənbə: 1,2	2	2	
11.	Ekstremal vəziyyətlər. Plan: 1. Ağrı və şok. 2. Koma və onun növləri. 3. Bayılma və onun növləri. 4. Stress və onun növləri. Mənbə: 3,4	2	2	
12.	Bioloji zədələnmə ocağında yoluxucu xəstəlikləri zamanı ilk tibbi yardımın texnikası. Plan: 1. Bağırsağ infeksiyaları. 2. Virus hepatitləri. 3. Kəskin zəhərlənmələr zamanı ilk tibbi yardımın təşkili. 4. Qida zəhərlənmələri zamanı ilk tibbi yardım tədbirləri. Mənbə : 6-15	2	2	
13.	Zərərli vərdişlər və bəzi digər xəstəlikləri, şəxsi gigiyena qaydaları. Xəstələrə qulluq. Plan: 1. Siqaret çəkmə, və siqaretin orqanizmə təsiri. 2. Alkoqolizm və narkomaniyanın insan orqanizminə təsiri. 3. Zəhərlənmələr. 4. Xəstələrə qulluğun əhəmiyyəti. Mənbə: 22-32	2	2	

1. Qripə qan
2. Viruslu he
3. Tauna qar
4. Qoturluğa
Mənbə: 37-52
15. Qazıl

	İltuxucu xəstəliklərə qarşı mübarizə qaydaları. Plan: 1.Qripə qarşı mübarizə qaydaları 2.Viruslu hepatitə qarşı mübarizə qaydaları 3.Tauna qarşı mübarizə qaydaları. 4.Qoturluğa qarşı mübarizə qaydaları Mənbə;37-52	2	2	
15.	Qəzalar zamanı xəsarət alanlara ilk tibbi yardım. Plan: 1.Texnogen qəzalar zamanı ilk tibbi yardım. 2.Hidrodinamik qəzalar zamanı ilk tibbi yardım. 3.Nəqliyyat qəzalar zamanı ilk tibbi yardım. Mənbə,29-39	2	2	
	Cəmi	60		

XI.Fənn üzrə tələblər və tapşırıqlar: Ehtimal olunan fəlakət barədə əhəlinin xəbərdarlıq edilməsinin təşkilini , əhəlinin fəvqəladə hallarda mübarizəyə və mühafizəyə hazırlanmasını, FH nəticələrinin aradan qaldırılması işlərinin təşkilini, qəza-xilasetmə tədbirlərinin həyata keçirməyini

XII.Fənn üzrə tədrisin nəticəsi;

- Mülki müdafiənin inkişaf tarixini mənimsəmək.
- Mülki müdafiənin vəzifələrini öyrənmək.
- Kütləvi qırğın silahların zədələyici təsirini öyrənmək.
- Kollektiv mühafizə qurğuların konstruksiyalarını öyrənmək.LƏYİCİ
- Fərdi mühafizə vasitələrin növlərini öyrənmək.
- Mülki müdafiə qüvvələrin təyinatını öyrənmək.
- FH zamanı ilk tibbi yardımın növlərini öyrənmək.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV.Kolleqviu sualları;

I-Kolleqviu sualları

- 1.Mülki müdafiənin yaranma tarixi
- 2.Mülki müdafiənin vəzifələri
- 3.Mülki müdafiənin təşkili prinsipləri və ona rəhbərlik
- 4.Sülh mənşəli fəvqəladə hallar
- 5.Fəvqəladə halların miqyasına görə növləri
- 6.Təbii xarakterli fəvqəladə hallar
- 7Kütləvi qırğın silahların növləri
- 8.Nüvə silahının zədələyici amilləri və nüvə zədələnmə ocağı
- 9.Kimyəvi silahın zədələyici təsiri və ən vacib xüsusiyyətləri
- 10.Zəhərləyici maddələrin toksikoloji cədvəli.
- 11.Bioloji silahın əsas xüsusiyyətləri
- 12.Bioloji zədələnmə ocağının nəticələrinin aradan qaldırılması. Observasiya və karantin.
- 13.Mühafizənin əsas prinsipləri
- 14.Fəvqəladə hadisənin nəticələrini aradan qaldırmaqdan ötrü istinad olunan prinsiplər
- 15.Qəza-xilasetmə və digər təxirəsalınmaz işlər

II-Kolleqviu sualları.

- 1.Sığınacaqların konstruksiyası
- 2.Radiasiya ı daldalanacaqların konstruksiyası
- 3.Sadə daldalanacaqların konstruksiyası
- 4.Fərdi mühafizə vasitələrin növləri
- 5.Təneffüs üzvlərin mühafizə vasitələri

6. Əleyqazın növləri
7. Respirator və ən sadə mühafizə vasitələrin növləri
8. Dəri səthinin mühafizə vasitələri
9. Köçürmə tədbirləri və köçürmənin mahiyyəti
10. İlk tibbi yardımın növləri
11. Qanaxmalar zamanı ilk tibbi yardım
12. Yara və yanıq zamanı ilk tibbi yardım
13. Sınıq, çıxma və əzilmə zamanı ilk tibbi yardım
14. Tibbin və səhiyyənin inkişaf tarixi.
15. Azərbaycanda tibbin və səhiyyənin tarixi.

XV. İmtahan mövzuları üzrə açıqlama (İmtahan suallar)

I-Blok

1. Mülki müdafiənin yaranma tarixi.
2. Mülki müdafiənin məqsədi və vəzifələri.
3. Mülki müdafiənin təşkiləlmə prinsipi və ona rəhbərlik
4. Fövqəladə hallar miqyasına görə növləri
5. Sülh dövründə fəvqəladə hallar
6. Texnogen xarakterli fəvqəladə hallar.
7. Təbii xarakterli fəvqəladə hallar.
8. Sosial –siyasi və ekoloji xarakterli fəvqəladə hallar

II-Blok

9. Nüvə silahı və onun zədələyici amilləri və nüvə zədələnmə ocağı
10. Kimyəvi silahın zədələyici təsiri və ən vacib xüsusiyyətləri
11. Zəhərləyici maddələri toksikoloji cədvəli.
12. Bioloji silah və onun zədələyici təsiri.
13. Bioloji zədələnmə ocağının nəticələrinin aradan qaldırılması. Observasiya və karantin
14. Zəhərlənmənin nəticələrin aradan qaldırılması.
15. Əhalinin sanitariya təmizlənməsi.
16. Mühafizənin əsas prinsipləri
17. Fəvqəladə hadisələr nəticələrin aradan qaldırmaqdan ötrü istinad olunan prinsipləri
18. Qəza xilas etmə və digər təxirsəlinmə işləri.
19. Xilas etmə işləri zamanı görülən işlər və görülən işlər zamanı təhlükəsizlik qaydaları.

III-Blok

20. Kollektiv mühafizə qurğularının təyinatı.
21. Sığınacaqların konstruksiyası.
22. Radiasiya əleyhinə daldalanacaqların konstruksiyası.
23. Sadə daldalanacaqların konstruksiyaları.
24. Fərdi mühafizə vasitələrin növləri.
25. Tənəffüs üzvlərin mühafizə vasitələrin növləri
26. Dəri səthinin mühafizə vasitələri.
27. Əhalinin köçürülməsi üsulları.
28. Köçürmə tədbirləri. və mahiyyəti
29. Köçürmənin planlaşdırılması və təşkili.

IV-Blok

30. Mülki müdafiə qüvvələrinin təyinatı.
31. Hərbişləndirilməmiş mülki müdafiə qüvvələrinin təşkili
32. Mülki müdafiənin xidmət növləri və xidmət dəstələrinin fəaliyyəti.

33. İlk t
34. Qan
35. Yara
36. Sınıq
37. Boğulma
38. Tibbi mül
39. İlk tibbi d
V-Blok
40. Tibbi biliklər

33. İlk tibbi yardımın növləri.
34. Qanaxmalar zamanı ilk tibbi yardım.
35. Yara və yanıqlar zamanı ilk tibbi yardım.
36. Sınıq ,çıxma və əzilmə zamanı ilk tibbi yardım.
37. Boğulma zamanı ilk tibbi yardım
- 38 Tibbi mühafizə vasitələri.
39. İlk tibbi dəst (aptekçə).

V-Blok

40. Tibbi biliklərin əsasları fənnin insan həyatında rolu və vəzifələri
- 41 Tibbin və səhiyyənin inkişaf tarixi
- 42 Azərbaycanca tibbin və səhiyyənin rolu.
43. Bioloji zədələnmə ocağında yoluxucu xəstəliklər zamanı ilk tibbi yardım
44. Kəskin zəhərlənmələr zamanı ilk tibbi yardım
45. Qrip və viruslu hepatitə qarşı mübarizə
46. Taun və qoturluğa qarşı mübarizə qaydaları
47. Qəzalar zamanı xəsarət alanlara ilk tibbi yardım göstərilməsi qaydaları
48. Ekstremal vəziyyətlər zamanı ilk tibbi yardım qaydaları.
49. Ağrı, koma və şok zamanı ilk tibbi yardım.
50. Bayılma və stress zamanı ilk tibbi yardım

Sillabus- "Texnologiya və texniki elmlər" kafedrasında təsdiq olunmuşdur. Müzakirə
edilərək ("07 Fevral" 2025-cü il "06" sayılı iclas protokolu) təsdiq edilmişdir.

Fənn müəllimi:

b. m.Y.Gənciyev

Kafedra müdiri:

dos R.F.Əliyev